

Prima instanță: judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud. Gh. Plămădeală)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. Iu. Cimpoi, N. Craiu, N. Simciuc)

DECIZIE

20 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală

examinînd recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Vivadam” împotriva deciziei din 04 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Vivadam” împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la recunoașterea dreptului de a beneficia de subvenții după efectuarea investiției, recunoașterea stivuitoarelor telescopice, modelul „Merlo Multifamer” și „Merlo Panoramic” ca investiție pasibilă subvenționării, achitarea subvenției în mărime de 70 % din investiția, care va fi efectuată și încasarea prejudiciului moral,

c o n s t a t ă :

La data de 15 august 2014, SRL „Vivadam” s-a adresat cu cererea de chemare în judecată împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură solicitînd recunoașterea dreptului de a beneficia de subvenții după efectuarea investiției, de mijloace de subvenționare prin prisma măsurii nr. 4 a Secțiunii, Capitolul III al Regulamentului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 135 din 24 februarie 2014, recunoașterea stivuitoarelor telescopice precum modelul „Merlo” (Merlo Multifarmer și Merlo Panoramic) ca investiție pasibilă subvenționării conform Anexei nr. 2 la Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 39 din 10 martie 2014, indiferent de anul producerii acestora, indiferent de anul ce urmează a fi procurate, achitarea subvenției în mărime de 70% din investiția care va fi efectuată, în condițiile Regulamentului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 135 din 24 februarie 2014, indiferent dacă investiția va fi efectuată în altă perioadă de acțiune a Regulamentului menționat, indiferent de schimbările legislative care pot interveni, fără aplicarea coeficientului stabilit conform pct.125 al Regulamentului.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că principalul gen de activitate ține nemijlocit de ramura agriculturii și anume cultivarea legumelor, pomicultura și creșterea producției de pepenieră, avînd drept scop - creșterea legumelor în spații protejate.

În acest sens, indică că pentru realizarea scopului propus, societatea intenționează să procure o serie de utilaje, echipamente și materiale de construcție, o parte dintre care sunt pasibile de subvenționare și anume: stivuitoarea și materialele pentru construcția serelor. Stivuitoarele sunt incluse în lista echipamentului, utilajului, materialelor de construcție pentru construcția serelor și cad sub incidența pct. 1 lit. κ) al Anexei nr.2 la Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.39 din 10 martie 2014, subvenționarea fiind în mărime de 60% și 10% din suma investiției.

Relatează că, în urma unui studiu aprofundat a pieții de desfacere atât naționale, cât și internaționale, a ajuns la concluzia că cele mai avantajoase modele de stivuitoare sunt cele telescopice precum modelul „Merlo” (Merlo Multifarmer și Merlo Panoramic), produse de uzina „Merlo” din Italia.

Susține că, întru neadmiterea interpretării eronate a unor puncte din Anexa 1 a Hotărîrii Guvernului RM nr. 135 din 24 februarie 2014 și Anexa nr.2 la Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.39 din 10 martie 2014, a solicitat de la Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură o confirmare a faptului că investiția preconizată întrunește toate condițiile stabilite de legislația în domeniu pentru a beneficia de dreptul la subvenționare.

Precizează că, au fost propuse spre examinare modele de stivuitoare telescopice „Merlo Panoramic 25.6” și „Merlo Multifarmer”, care cad sub incidența Anexei nr.2 la Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.39 din 10 martie 2014. Însă, a primit un răspuns negativ, fără suport legal.

Indică că, a depus o cerere prealabilă întru apărarea dreptului său recunoscut de lege, însă a primit un răspuns succint și neargumentat. Răspunsul primit a influențat în mod negativ inițierea afacerii și respectiv efectuarea investiției preconizate, deoarece întreprinderea nominalizată, nu putea face investiția fără un calcul preventiv corect și real al costurilor și tuturor riscurilor investiției date.

Menționează că, pîrîtul își argumentează răspunsul, bazîndu-se pe interpretarea eronată a legii și anume că stivuitoarea de model „Merlo Telescopic Handler P 25.6”, conform fișei tehnice prezentate și datelor suplimentare de pe pagina web <http://www.merlo.com/>, indică că stivuitoarea în cauză nu este destinată lucrărilor în seră. Dimensiunile mari ale stivuitoarei vor face imposibile lucrările în perimetrul serei, ele fiind destinate pentru lucrări în frigidere, depozite sau ferme zootehnice pentru stocarea baloturilor.

Specifică că, în Regulamentul cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărîrea de Guvern nr.135 din 24 februarie 2014 și conform Anexei nr.2 la Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr.39 din 10 martie 2014, elaborat întru executarea prevederilor Regulamentului menționat, nu sunt indicate expres careva condiții tehnice obligatorii pentru stivuitoare. De asemenea, nu există nici o restricție referitor la dimensiuni, masă sau capacitate de orice gen în privința stivuitoarei. Respectiv, este pasibil de subvenționare orice fel de stivuitoare, indiferent de model, mărime sau capacitate tehnică.

Remarcă că, unul din obiectivele de acordare a subvențiilor, conform pct.6 alin. (4) al Anexei nr.1 a Hotărîrii Guvernului Republicii Moldova nr.135 din 24 februarie 2014,

este atragerea pe larg a tinerilor fermieri în inițierea și dezvoltarea activităților agricole în sectorul rural. Astfel, răspunsul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură este nejustificat.

Invocă că, investiția pasibilă de subvenționare în mărime de 70 %, prin prisma Măsurii nr.4 a Secțiunii 2, Capitolul III al Regulamentului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr.135 din 24 februarie 2014 a fost ratată. Astfel, i-a fost lezat de dreptul de a beneficia de subvenții în mărime de 70% din investiția preconizată din fondul de subvenționare prevăzut pentru anul 2014, conform regulamentului menționat.

Prin hotărârea din 25 mai 2015 a judecătorei Buiucani, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Vivadam” împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la recunoașterea dreptului de a beneficia de subvenției după efectuarea investiției, recunoașterea stivuitoarelor telescopice, precum că modelul „Merlo Multifamer” și „Merlo Panoramic” ca investiție pasibilă subvenționării, achitarea subvenției în mărime de 70 % din investiția, care va fi efectuată și încasarea prejudiciului moral.

Prin decizia din 04 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de SRL „Vivadam” și s-a menținut hotărârea din 25 mai 2015 a judecătorei Buiucani, mun. Chișinău.

La data de 27 aprilie 2016, SRL „Vivadam” a declarat recurs împotriva deciziei din 04 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia, cu remiterea pricinii la rejudecare.

În susținerea recursului s-a invocat că instanța de apel a examinat cererea de apel în lipsa apelantului, cât și a intimatului.

Menționează că, a fost în imposibilitate de a se prezenta în ședința de judecată din 04 februarie 2016, deoarece a fost înștiințat legal pentru data de 10 martie 2016.

Consideră că, instanța de apel la adoptarea deciziei a încălcat normele de drept procedural, deoarece a judecat pricina în ordine de apel în absența unui participant la proces, căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată, or, a fost citat legal pentru data de 10 martie 2016, ora 14.00, pe când cauza a fost examinată la data de 04 februarie 2016.

În conformitate cu art.434 Cod de procedură civilă, recursul împotriva deciziei se depune în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 04 februarie 2016, iar SRL „Vivadam” a declarat recurs la data de 27 aprilie 2016.

Materialele pricinii atestă că decizia contestată a fost expediată părților la data de 22 februarie 2016, conform scrisorii de însoțire (f.d.127), însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de SRL „Vivadam” la data de 27 aprilie 2016, este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 06 iulie 2016 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărîrii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificînd legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de SRL „Vivadam” și va casa decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii la rejudecare, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. b) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel din 04 februarie 2016 a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural, prin ce se impune casarea acesteia, cu remiterea pricinii la rejudecare în următoarele circumstanțe.

Colegiul notează că SRL „Vivadam” s-a adresat la data de 15 august 2014, cu cerere de chemare în judecată împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, prin care a solicitat recunoașterea dreptului de a beneficia de subvenții după efectuarea investiției, de mijloace de subvenționare prin prisma măsurii nr. 4 a Secțiunii, Capitolul III al Regulamentului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 135 din 24 februarie 2014, recunoașterea stivuitoarelor telescopice precum modelul „Merlo” (Merlo Multifarmer și Merlo Panoramic) ca investiție pasibilă subvenționării conform Anexei nr. 2 la Ordinul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare nr. 39 din 10 martie 2014, indiferent de anul producerii acestora, indiferent de anul ce urmează a fi procurate, achitarea subvenției în mărime de 70% din investiția care va fi efectuată, în condițiile Regulamentului cu privire la modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 135 din 24 februarie 2014, indiferent dacă investiția va fi efectuată în altă perioadă de acțiune a Regulamentului menționat, indiferent de schimbările legislative care pot interveni, fără aplicarea coeficientului stabilit conform pct.125 al Regulamentului (f.d.1-3).

Prin hotărîrea din 25 mai 2015 a judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Vivadam” împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la recunoașterea dreptului de a beneficia de subvenției după efectuarea investiției, recunoașterea stivuitoarelor telescopice, precum că modelul „Merlo Multifamer” și „Merlo Panoramic” ca investiție pasibilă

subvenționării, achitarea subvenției în mărime de 70 % din investiția, care va fi efectuată și încasarea prejudiciului moral (f.d.90, 97-102).

Prin decizia din 04 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de SRL „Vivadam” și s-a menținut hotărîrea din 25 mai 2015 a judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău (f.d.121-126).

Colegiul reține că prin recursul declarat, SRL „Vivadam” invocă că a fost citat pentru altă dată, decît data examinării pricinii în ordine de apel.

Astfel, în conformitate cu art. 370 alin. (2) Cod de procedură civilă, instanța de apel expediază participanților la proces copii de pe cererea de apel și de pe înscrisurile care nu au fost prezentate primei instanțe, **citează părțile și alți participanți la proces**, propunîndu-le să depună, cu cel puțin 3 zile înainte de judecarea apelului, noi referințe și înscrisuri la dosar.

În conformitate cu art. 102 alin.(1), (3), (4) Cod de procedură civilă, instanța înștiințează prin citație participanții la proces, martorii, experții, specialiștii și interpreții privitor la locul, data și ora ședinței de judecată sau la locul, data și ora efectuării unor acte de procedură. Citațiile și înștiințările se înmînează participanților la proces, martorilor, experților, specialiștilor, interpreților astfel încît aceștia să se poată pregăti de proces și să se prezinte la timp în fața instanței. Citația se înmînează părții cu cel puțin 3 zile înainte de data judecării. În pricinile urgente, acest termen poate fi mai scurt, la discreția instanței.

În conformitate cu prevederile art. 105 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, citația și înștiințarea se trimit prin scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin persoana împuternicită de judecată. Data înmînării citației sau înștiințării se înscrie pe citație sau înștiințare în partea care se înmînează destinatarului, precum și pe cotor, care se restituie instanței. Citația sau înștiințarea se expediază autorităților publice, persoanelor juridice de drept privat și avocaților prin telefax, poșta electronică sau prin orice alt mijloc de comunicare ce asigură transmiterea și confirmarea primirii acestor acte.

Din materialele pricinii se atestă că examinarea cererii de apel depuse de SRL „Vivadam” împotriva hotărîrii din 25 mai 2015 a judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost stabilită pentru data de 04 februarie 2016 ora 14:00, conform citației expediate în adresa părților de către instanța de apel (f.d.113).

Raportînd normele de drept procedural precitate la speța dată, Colegiul decelează că SRL „Vivadam” nu a fost înștiințat legal despre examinarea pricinii în ordine de apel pentru data de 04 februarie 2016 ora 14:00.

La caz, Colegiul reține ca fiind întemeiat argumentul recurentului precum că prin citația recepționată la data de 02 februarie 2016 au fost informați că ședința de judecată în ordine de apel este stabilită pentru data de 10 martie 2016 ora 14:00.

În această ordine de idei, Colegiul relevă că poziția recurentului este confirmată și prin înscrisurile prezentate în acest sens.

Astfel, din copia citației, anexată la cererea de recurs, recepționată de către SRL „Vivadam”, se atestă că examinarea cererii de apel în pricina civilă la SRL „Vivadam” împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, este stabilită pentru data de 10 martie 2016 ora 14:00 (f.d.134). Concomitent, la cererea de recurs a fost anexată și copia plicului privind expedierea citației, pe care este aplicată ștampila oficiului poștal - data 01 februarie 2016 ora 14:54 (f.d.135).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție accentuează că necomunicarea în modul corespunzător de către instanțele de judecată a actelor de procedură către participanții la proces ar putea înfrînge principiul echității procedurii civile și îngreună în mod inacceptabil dreptul subiecților la un proces echitabil, contrar standardelor înserate în art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Or, unul din principiile ale procesului echitabil, rezultînd din jurisprudența CEDO, este contradictorialitatea între părțile care sunt parte a procesului. Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor. Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele

Respectarea principiului egalității armelor presupune că fiecare parte trebuie să obțină o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza în condiții care să nu o plaseze într-o situație dezavantajată în raport cu adversarul său, astfel încît să se mențină un echilibru corect.

Dreptul la o procedură contradictorie implică dreptul unei părți în procesul civil de a lua cunoștință de observațiile sau explicațiile date de cealaltă parte, precum și a le discuta.

În conformitate cu art. 26 alin.(2), (3) Cod de procedură civilă, contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încît părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu pricina dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței. Instanța care judecă pricina își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale pricinii.

Astfel, în condițiile cînd apelantul/recurentul SRL „Vivadam” a fost privat de dreptul de a participa la examinarea pricinii în ordine de apel, Colegiul conchide că nu constituie decît o îngreunare dreptului acestuia de a beneficia de un proces echitabil, cu respectarea principiilor procesului civil reglementate atît de legislația națională, cît și cea internațională.

Din considerentele menționate, pornind de la faptul că această eroare nu poate fi corectată de instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de SRL „Vivadam” și a casa integral decizia instanței de apel, cu remiterea pricinii civile la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea pricinii, instanța de apel urmează de a examina pricina în ordine de apel cu înștiințarea legală a părților și participanților la proces, rezultînd din prevederile art. 370 alin.(2) Cod de procedură civilă.

De asemenea, la adoptarea soluției pe caz, urmează a lua în considerare atît argumentele reclamantului, cît și a pîrîtului, rezultînd din prevederile art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, conform cărora instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și

nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege, ca în consecință soluția adoptată să fie certă și coerentă, sub aspectul temeiniciei/netemeiniciei acțiunii. Caracterul peremptoriu al concluziei instanței de judecată, urmează a fi stabilit în coraport cu circumstanțele pricinii și normele de drept material aplicabile raportului litigios.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Vivadam”.

Se casează decizia din 04 februarie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Vivadam” împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la recunoașterea dreptului de a beneficia de subvenții după efectuarea investiției, recunoașterea stivuitoarelor telescopice, modelul „Merlo Multifamer” și „Merlo Panoramic” ca investiție pasibilă subvenționării, achitarea subvenției în mărime de 70 % din investiția, care va fi efectuată și încasarea prejudiciului moral, cu remiterea pricinii civile la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadi

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Oleg Sternioală